

Mały Podróżnik

GAZETKA PRZEDSZKOLNA
WYDANIE SPECJALNE
Mikołaj Kopernik

**Przedszkole Miejskie Nr 11
im. Tony Halika w Toruniu**

W tym numerze:

- **Krótką historią o Mikołaju Koperniku**
- **Warto odwiedzić!**
 - **Miejsca związane z Mikołajem Kopernikiem**
- **Z teczki młodego artysty**
- **Poczytaj mi mamo, poczytaj mi tato**
- **Zgaduj zgadula**
- **Zdolne te Nasze przedszkolaki - KONKURS**
- **Karty pracy**

MIKOŁAJ KOPERNIK

Krótką biografia wielkiego astronoma

Mikołaj Kopernik urodził się 550 lat temu, dokładnie 19 lutego 1473 roku w Toruniu przy ulicy św. Anny, gdzie aktualnie znajduje się Muzeum Mikołaja Kopernika. Był nie tylko astronomem, ale także matematykiem, ekonomistą i lekarzem, a nawet katolickim duchownym. Tata Mikołaja Kopernika, również Mikołaj, był kupcem z Krakowa, który ze względu na handel przeniósł się do Torunia. Tu też poznał Mikołaja mamę- Barbarę. Astronom miał troje rodzeństwa- Andrzeja, Barbarę i Katarzynę. On sam był najmłodszym dzieckiem. Mając 10 lat stracił swojego ukochanego ojca, a pod opiekę wziął go brat mamy Łukasz Watzenrode. To właśnie wujek zadbał o dobre wykształcenie Mikołaja.

Mikołaj był bardzo pilnym uczniem. Studiował na Akademii Krakowskiej, gdzie rozkwit przeżywała właśnie astronomia. Studiował także we Włoszech- w Bolonii i Ferrarze prawo, a w Padwie medycynę. Po powrocie do Polski został osobistym sekretarzem i lekarzem biskupa w Lidzbarku Warmińskim. Jednak w wolnych chwilach uciekał do swojej pasji, jaką była astronomia i tak stworzył swoje najłynniejsze dzieło „O obrotach sfer niebieskich”, w której przedstawił teorię heliocentrycznej budowy Układu Słonecznego. Takim sposobem zburzył dotychczasowe poglądy, które mówiły, że Ziemia stanowi centrum Układu Słonecznego, wokół którego kręci się Słońce i wszystkie inne planety. Dziś wiemy dzięki Kopernikowi, że to Słońce jest ciałem niebieskim, wokół którego kręcą się planety, w tym również Ziemia.

Mikołaj Kopernik nie miał żony, nie posiadał także dzieci, zmarł 70 lat po swoich narodzinach w roku 1543 na udar.

Szlak Kopernikowski na Warmii i Mazurach

Witajcie na drogowym szlaku turystycznym upamiętniającym postać Mikołaja Kopernika. Wiedzie on przez miejsca wyjątkowe. To blisko 300 km pasjonującej podróży śladami wielkich odkryć, które na zawsze zmieniły postrzeganie wszechświata. Na Warmii Kopernik spędził 40 lat swojego życia, pełniąc funkcję kanonika kapituły warmińskiej, a niezależnie od tego obserwował niebo, pracował nad teorią heliocentryczną i spisywał swoje dzieło. Szlak Kopernikowski na Warmii i Mazurach wiedzie przez miasta: Elbląg, Tolkmicko, Frombork, Braniewo, Pieniężno, Ornetę, Lidzbark Warmiński, Dobrze Miasto, Olsztyn, Olsztynek, Lubawę i Nowe Miasto Lubawskie. Przyjrzyjmy się kilku z nich:

Frombork

„Odległy zakątek Ziemi”, tak o Warmii pisał wybitny astronom. We Fromborku Kopernik piastował ważne funkcje z ramienia warmińskiej kapituły katedralnej i biskupów. To tu powstało najśłynniejsze dzieło uczonego „O obrotach sfer niebieskich”. Co warto tam odwiedzić...

Wzgórze Katedralne - Muzeum Mikołaja Kopernika

Główne sale ekspozycyjne muzeum mieszczą się w dawnym pałacu biskupim, zwanym też pałacem Ferbera. Możemy tu przenieść się w czasie i poznać wiele ciekawostek o uczoneym.

Wzgórze Katedralne - Katedra

Pod posadzką katedry spoczywają doczesne szczątki astronoma. Nagrobek Kopernika został umieszczony przy ołtarzu Świętego Krzyża, którym uczonego opiekował się za życia. Katedra jest jedną z największych i najważniejszych świątyni na Warmii, można tu podziwiać jedno z najśłynniejszych organów barokowych w kraju i poliptyk z Madonną Apokaliptyczną.

Wzgórze Katedralne - Wieża Radziejowskiego

W dawnej katedralnej dzwonnicy działa planetarium oraz znajdują się taras widokowy i wahadło Foucaulta. Urządzenie to udowadnia słuszność teorii astronoma, pokazując, że Ziemia nie tylko obiega Słońce, ale też obraca się wokół własnej osi.

Park Astronomiczny

Położony 2 km od Fromborka, na wzniesieniu zwanym Górą Żurawią, to idealne miejsce do prowadzenia nocnych obserwacji. Obecnie Park Astronomiczny dysponuje siedmioma pawilonami do obserwacji nieba i trzema tarasami widokowymi. To miejsce spodoba się nie tylko miłośnikom astronomii.

Szlak Kopernikowski na Warmii i Mazurach

Olsztyn

Mikołaj Kopernik był niewątpliwie najstawniejszym mieszkańcem zamku w Olsztynie. Pełnił tu funkcję administratora dóbr kapituły warmińskiej. Koniecznie trzeba wspomnieć, że astronom był odpowiedzialny za obronę Olsztyna przed atakiem Krzyżaków, który nastąpił w styczniu 1521 r. W zamku działa Muzeum Warmii i Mazur oraz znajduje się jedyna na świecie, unikatowa pamiątka po Koperniku. To doświadczalna tablica astronomiczna wykonana na ścianie krużganku. Tablica owa pozwalała na określenie pozornego ruchu Słońca w dniach bliskich równonocy wiosennej i jesiennej i była połączona ze swoistą formą zegara słonecznego. W Olsztynie czeka na nas również:

Planetarium astronomiczne

Olsztyńskie planetarium należy do największych obiektów tego typu w Polsce. Zostało otwarte w 1973 r. z okazji pięćsetnej rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika. W planetarium możemy zapoznać się z wystawami tematycznymi i obejrzeć seanse dotyczące zjawisk astronomicznych.

Obserwatorium Astronomiczne

Dawna wieża ciśień została zaadaptowana na obserwatorium. W pogodne dni przez teleskopy można oglądać plamy na Słońcu, a w bezchmurne wieczory kraterzy na Księżycu, gwiazdy i najjaśniejsze księżycy Jowisza.

Pomnik Mikołaja Kopernika

W 2003 roku odsłonięto pomnik - ławkę z Kopernikiem przy ul. Zamkowej. Kopernik ubrany jest w długą szatę z kołnierzem, w dłoniach trzyma astrolabium i zwój notatek.

Aby poznać cały szlak wejdź na stronę:
www.szlakopernikowski.pl

Z teczki młodego artysty

Z okazji zbliżającego się Dnia Kosmosu mam dla Was propozycję, która z pewnością ucieszy wszystkich wielbicieli podróży kosmicznych.

Zapraszam do wykonania rakiety kosmicznej z pięknym kolorowym ogonem.

Do jej wykonania potrzebne będą:

- bloki rysunkowe
- bibuła marszczona
- klej w sztyfcie
- nożyczki Grand
- kredki
- czarny pisak
- dziurkacz

Etap 1

Kartkę A5 przecinamy na pół.

Etap 2

Jedną połówkę smarujemy klejem i obklejamy nią niezbyt szeroką rolkę po papierze toaletowym. Wystające brzegi zawijamy ładnie do wnętrza rolki.

Etap 3

Drugą połówkę kartki składamy po skosie i odcinamy powstały trójkąt. Otwieramy kwadrat i rozcinamy go po linii zgięcia na dwa równe trójkąty.

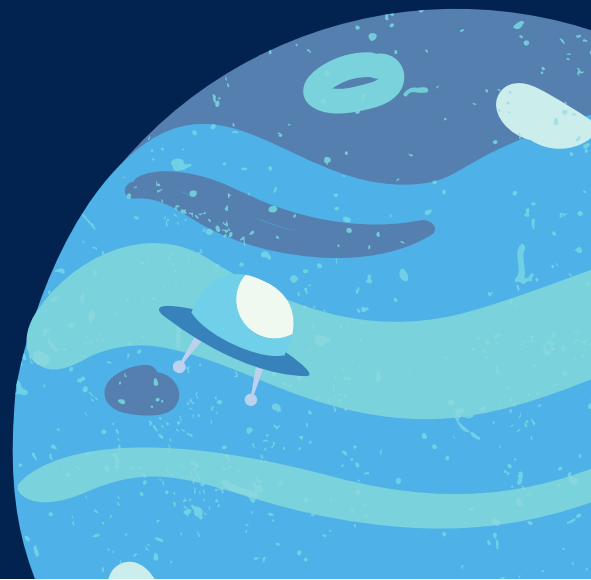
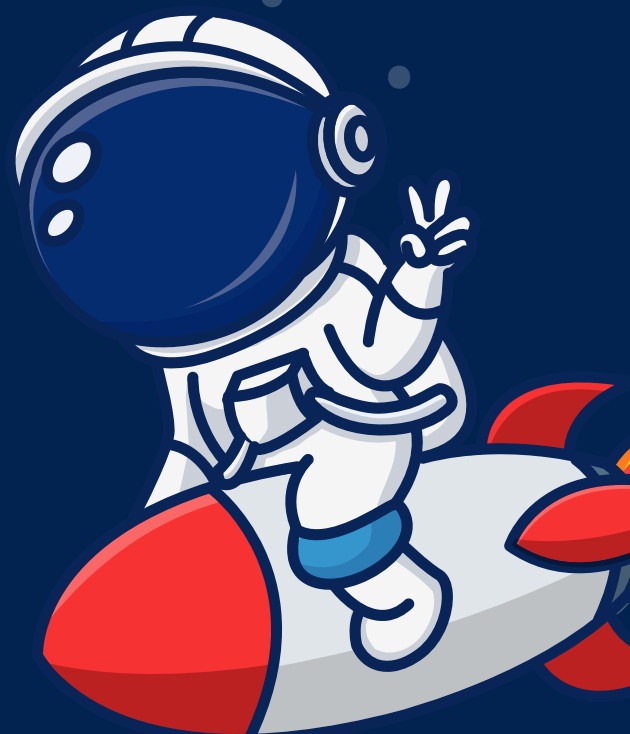
Etap 4

Jeden z trójkątów zginiemy na pół i rysujemy zaokrąglone rogi. Wycinamy, rozcinając trójkąciki. Następnie zaginamy wzdłuż jednego z brzegów przyprostokątnych.

Etap 5

Smarujemy klejem zgięcia i przyklejamy po obu stronach rolki kątem prostym przy podstawie rolki.

Etap 6

Drugi trójkąt również zginamy na pół i również rysujemy zaokrąglone rogi. Wycinamy i skleamy go, robiąc w ten sposób podwójny i mocniejszy papier.

Etap 7

Nacinamy rolkę w górnej części (do skrzydeł) - 2 nacięcia. W powstałe nacięcia wsuwamy podwójnie skleiony trójkącik.

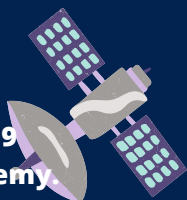

Etap 8

Flamastrem rysujemy buzię i ozdabiamy.

Etap 9 Kolorujemy.

Etap 10

Z bibuły czerwonej, pomarańczowej i żółtej odcinamy cienkie paseczki. Każdy pasek bibuły dzielimy na ok. 4 odcinki (nie muszą być równe) i przyklejamy wewnątrz rolki na dole rakiety.

Etap 11

Z tyłu, w górnej części naszej rakiety, wycinamy dwie dziurki - najwygodniej dziurkaczem jednocentrowym. Przewlekamy przez obie dziurki sznurek i zawiązujemy.

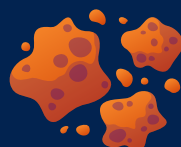
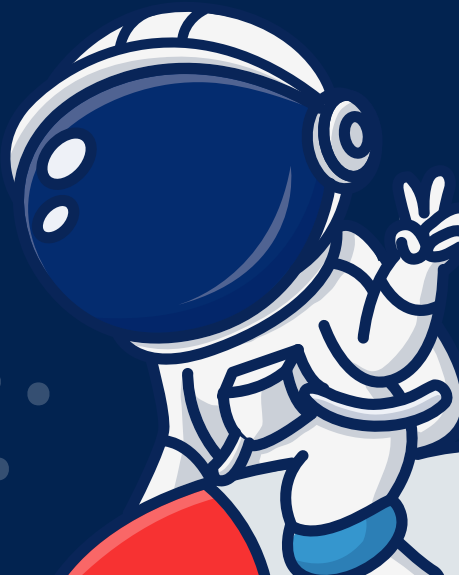

Trzymamy za sznurek;
machając w powietrzu
wprowadzamy naszą raketę
w lot z pięknym ognistym
ogonem ciągnącym się za nią.

Pomysł zaczerpnięty z <https://fiorelki.pl/w-co-sie-bawic>.

Poczytaj mi mamo, poczytaj mi tato !

Poezja związana z Kopernikiem, kosmosem

KOPERNIK

Mateusz Papież LAT 10

**W mieście Toruniu,
skąd sławny jest piernik,
urodził się polak -
mikołaj Kopernik.**

**Oglądał gwiazdy
i myślał w duchu:
- czy słońce stoi?
- czy ziemia jest w ruchu?**

**Aż udowodnił i sam uwierzył,
że wokół słońca niczym kropelka,
krąży okrągła ziemia niewielka.**

KOSOMOS

Agnieszka Karcz

**Gdy zgasną wszystkie światła, a słońce oczy zmruży,
Na niebie pojawi się mapa kosmicznej podróży.
Ile gwiazd błyszczących i migoczących na niebie,
Tyle odległych galaktyk i planet we wszechświecie.
Ciemna otchłań, pełna niezbadanych miejsc,
Wielu się zastanawia gdzie jej początek jest.
A nasza Ziemia jedną z miliona planet jest,
Niczym małą kropelką wśród oceanów łez.
Wielką tajemnicą dla ludzkości wciąż jest,
Odkryć choć mały skrawek przestrzeni tej.
Mapę kosmicznej podróży już znamy,
Może w przyszłości z niej skorzystamy.**

Pan Mikołaj Kopernik

Słowa: Alicja Kozłowska. Muzyka: Jerzy Woy Wojciechowski

Człowiek to był przedziwny
Pan Mikołaj Kopernik
Malarz, prawnik i lekarz
Gdy trzeba

A jak noc przyszła ciemna
Brał lunetę do ręki
I wędrował daleko
Do nieba.

Coś obliczał, rysował
Patrzył, patrzył bez końca
Księgi pisał cenniejsze
Niż złoto,

A że dawno już nie miał
Zaufania do Słońca
Wziął się ostro do rzeczy
I oto...

Jak zakręcił starą Ziemię
Jak jej kazał ruszyć w drogę
Cały wszechświat się uśmiechał,
Że to wszystko sprawił
Jeden mały człowiek
I zatrzymał Słońce nagle
I rozwiało wieków średniowiecznych mroki
Oświeciło całą Ziemię
Jednakowym blaskiem każde plemię.
Wiek był złoty, kwitnący
Ludzi wielkich narodził
Co wierzyli w swój rozum
I dłonie.

Rafaela Madonny
Strzegły starej Florencji
Lipy grały Janowi
Symfonie.

Kolumb na swych stateczkach
Sięgnął nowych wybrzeży
Mona Lisa w uśmiech się przybrała
Ale tylko Kopernik
Śmiał ze Słońcem się zmierzyć
Nadwiślańska go ziemia wydała.
Jak zakręcił starą Ziemię...

Zgaduj Zgadula

SŁOŃCE

1. Ciepło i światło co dzień nam daje.
Świeci na niebie, zachodzi - wstaje.
Wokół tej gwiazdy wciąż krąży Ziemia,
a to krążenie pory roku nam zmienia.

MERKURY

2. Dookoła Słońca, koleżko mały,
aż osiem planet krąży czas cały.
Najbliżej niego najmniejszą mamy.
Bardzo skalistą i z kraterami!

WENUS

3. Druga z kolei planeta od Słońca,
to jest planetą strasznie gorącą.
Rok trwa tam 225 ziemskich dni,
A dzień - dni ziemskich 243!

ZIEMIA

4. Nasza planeta, trzecia od słońca,
jako jedyna życiem tętniąca.
Od lat zdumienie nauki budzi
Światem swych roślin, zwierząt i ludzi!

MARS

5. Czwarty od Słońca, podobny do Ziemi,
lecz ma powierzchnię w barwach czerwieni.
Góry, doliny, pustynie, wulkany...
Misje badawcze tam wysłały.

JOWISZ

6. Piąta z tych planet największa jest właśnie.
Rok trwa tam ziemskich lat aż 12!
Ten olbrzym głównie z gazów się składa
i deszcz diamentów nieraz tam pada.

SATURN

7. Szósty od słońca, gazowy olbrzym.
Ze swych pierścieni znany jest dobrze,
co z cząstek lodu i skał powstały
i wokół niego krążą czas cały.

URAN

8. Jest najzimniejszą z gazowych planet,
bywa lodowym olbrzymem zwany.
Siódmy od Słońca, błękitny cały.
Pod warstwą gazów ma lód i skały.

Zgaduj Zgadula

NEPTUN

9. Lodowy olbrzym, ósmy od Słońca.
Wichrom, cyklonom nie ma tam końca.
Pięć lat tam trwała największa burza.
Zimny, niebieski w mroku się nurza.

KSIĘŻYC

10. Oświetla Ziemię gdy ją noc spowija,
tym światłem które od Słońca odbija.
Na niebie ma kształt rogała lub koła.
Srebrzysty. Ziemię okrąży dookoła.

RAKIETA

11. Co to za pojazd, może już wiecie,
co nawet w kosmos może polecieć.
Jak gigantyczna kredka wygląda,
a z wewnątrz astronauta spogląda.

GWIAZDA

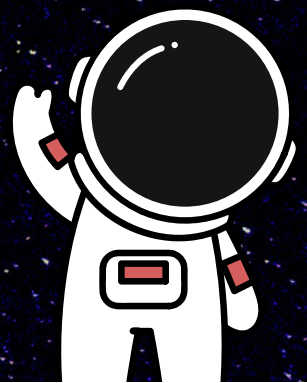
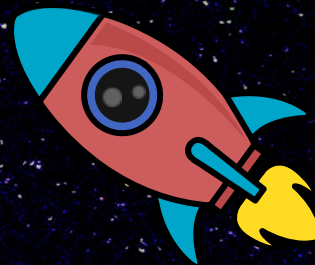
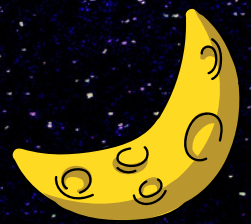
12. Kula gazowa, na przykład Słońce,
Świeci tak mocno, bucha gorącem.
Z siostrami sieć gwiazdozbiorów buduje.
Polarna zawsze północ wskazuje.

ASTRONAUTA

13. W statku kosmicznym opuszcza Ziemię.
poznaje, bada Kosmosu przestrzenie.
Ma kombinezom, hełm, rękawice,
i się przyjaźnie wita z Księżycem!

TELESKOP

14. To jest specjalny przyrząd optyczny
do obserwacji astronomicznych.
Obiektyw na fragment nieba kierujesz
i w przybliżeniu je obserwujesz.

KOSMICZNY KONKURS

REDAKCJA GAZETKI „MAŁY PODRÓŻNIK”
ZAPRASZA DZIECI PRZEDSZKOLA MIEJSKIEGO
NR 11 IM. TONY HALIKA W TORUNIU DO WZIĘCIA
UDZIAŁU W KOSMICZNYM KONKURSIE

KATEGORIE KONKURSU:

- * PLASTYCZNA
- * TECHNICZNA
- * LITERACKA
- * MUZYCZNA
- * OTWARTA (jeśli nie wiesz do jakiej kategorii zaliczyć swoją twórczość)

CELE:

- * POSZERZANIE WIEDZY DOTYCZĄCEJ KOSMOSU;
- * ROZWIJANIE WYOBRAŹNI I INWENCJI TWÓRCZEJ DZIECI PRZEZ POSZUKIWANIE RÓŻNORODNYCH FORM PREZENTACJI SWOICH ZDOLNOŚCI DOTYCZĄCE KONKRETNEGO TEMATU

NA CO ZWRÓCIMY UWAGĘ

- * Przedmiotem konkursu jest wykonanie przez dziecko pod opieką rodzica/rodzeństwa pracy w wybranej kategorii zgodnej z tematyką
- * Prace należy wykonać w dowolnym formacie (praca płaska) z uwzględnieniem ciekawych i oryginalnych materiałów oraz technik.
- * Kategoria literacka - stworzenie wiersza, opowiadania, nagranie recytacji
- * Kategoria muzyczna – nagranie piosenki związanej z tematem konkursu
- * Kryteria oceny: pomysłowość i oryginalność w doborze materiałów lub techniki wykonania pracy, samodzielność – stopień zaangażowania opiekuna

**Laureaci
otrzymają dyplomy
i nagrody rzeczowe**

TERMINY:

- * Dostarczenie prac do wychowawców do 15.03.2023
- * Rozstrzygnięcie konkursu 24.03.2023

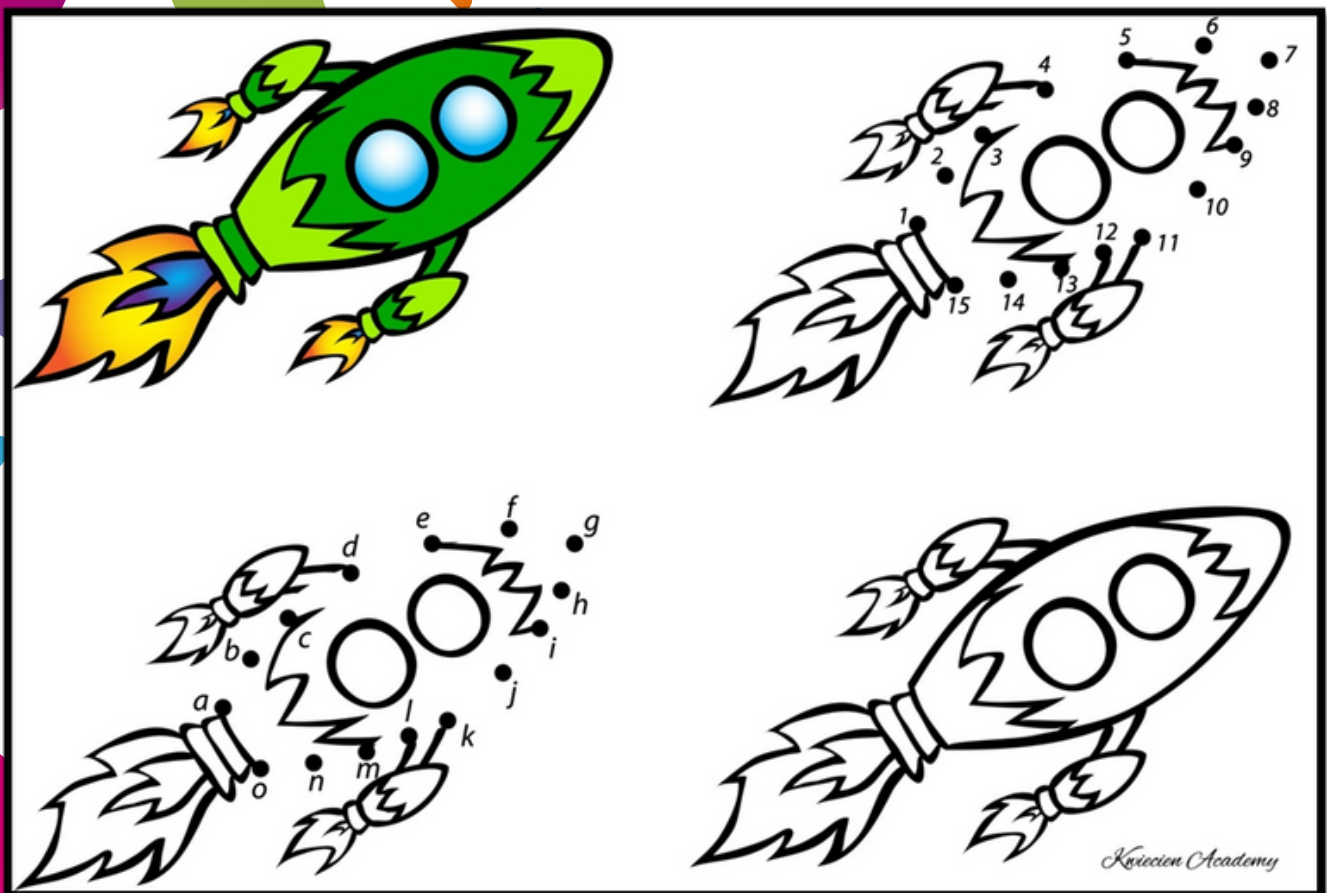
**SZCZEGÓŁOWY REGULAMIN
KONKURSU - LINK**

KARTY PRACY

Link do pobrania kart pracy

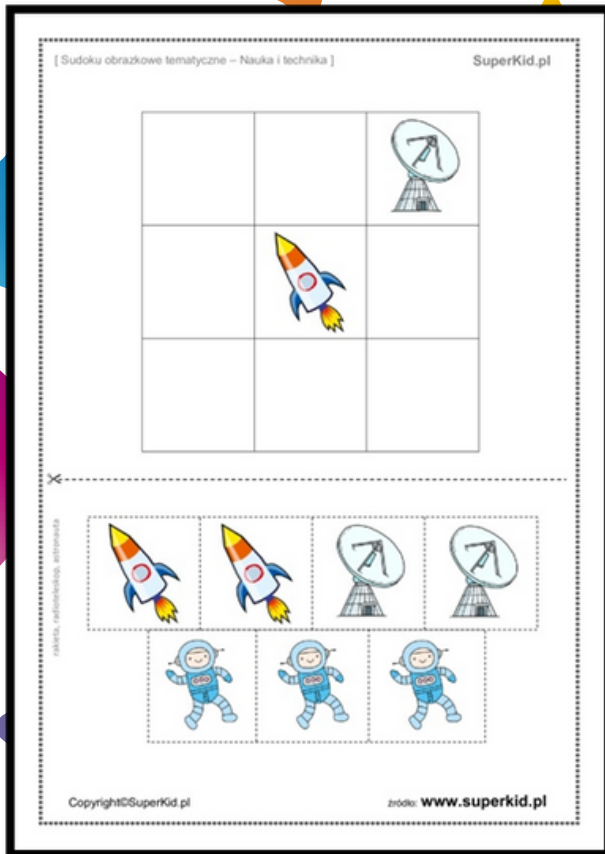
Zestaw kart:

<https://drive.google.com/drive/folders/1nYbTtZogqBpUZ74j7HGk0QEyOJU1iilC?usp=sharing>

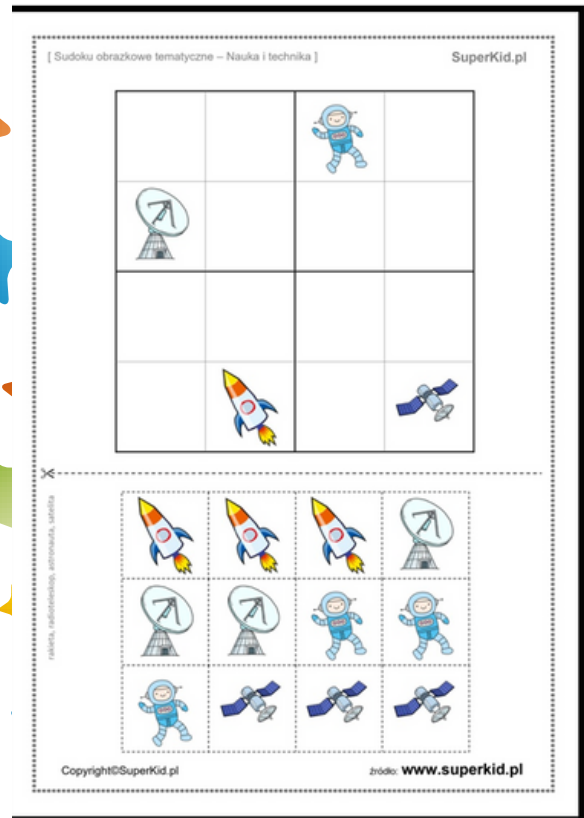
Kosmos - rakieta

https://drive.google.com/file/d/10Wq4hP3Mu7X9-Kylu7ZWlJTEilAJrC_m/view?usp=sharing

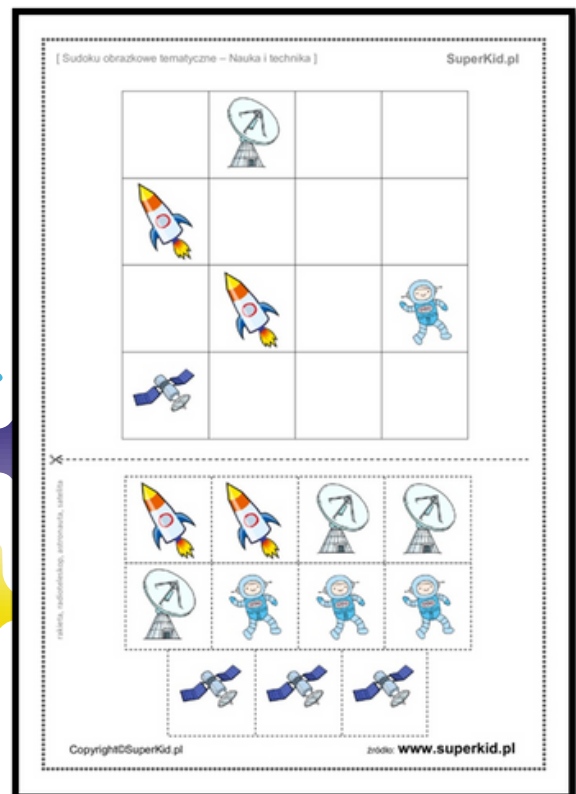
Sudoku - kosmos 2

<https://drive.google.com/file/d/11ynbUTwhK8gtExtxeoUzeCgIBAwnoPQ3/view?usp=sharing>

Sudoku - Kosmos

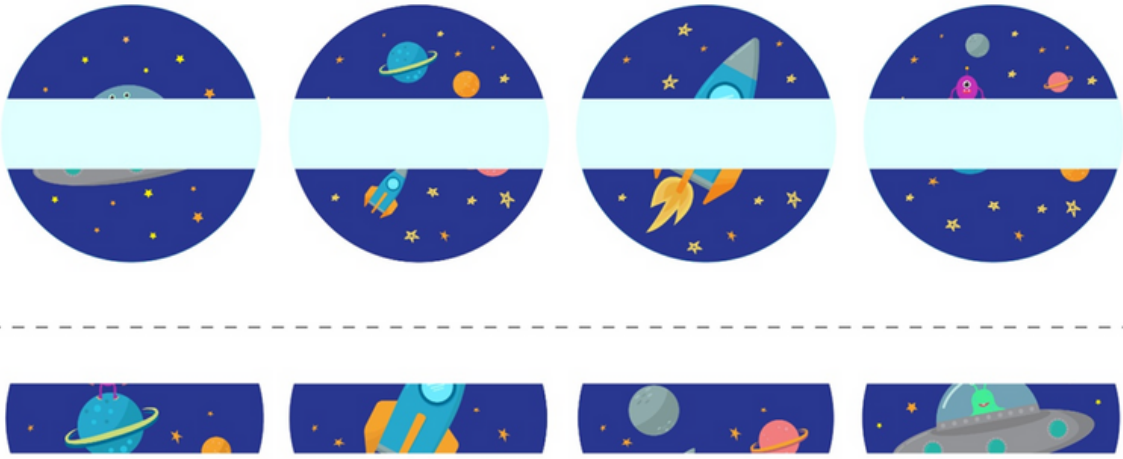
https://drive.google.com/file/d/1tkuxAbL9v5OCFqt3R_ow_O2wjRDUohAu/view?usp=sharing

Sudoku- kosmos 3

https://drive.google.com/file/d/1KAyepMq-92bbEnNzNsZ88rPLtx_bltf3/view?usp=sharing

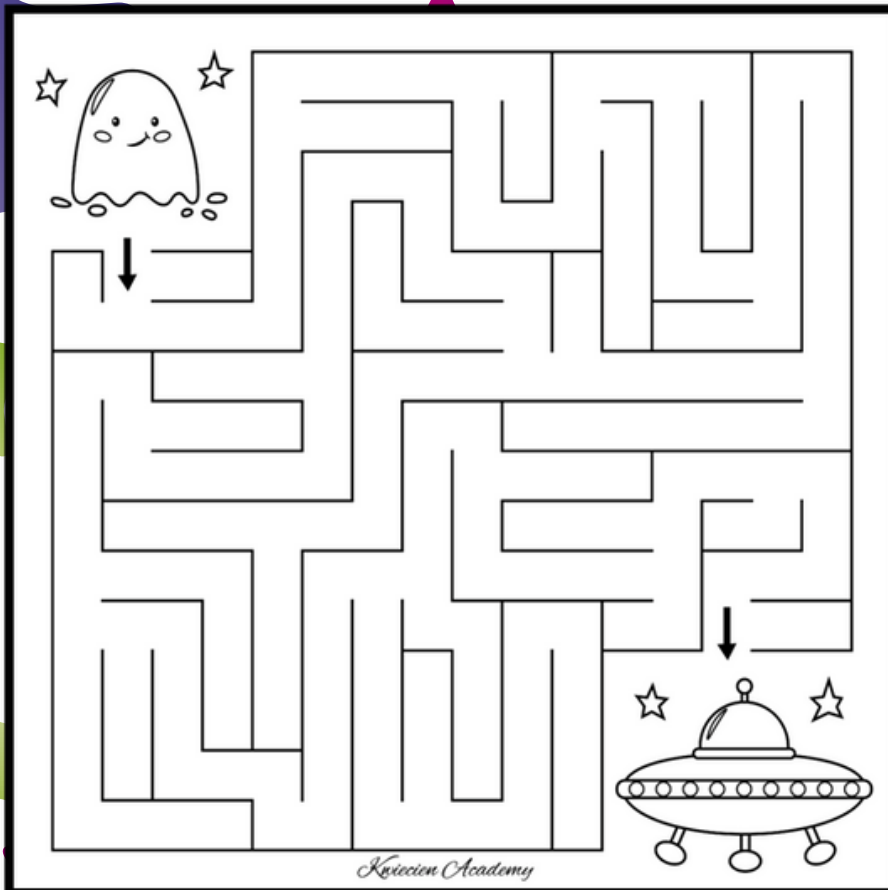
DOPASUJ

Kivccien Academy

Kosmos - dopasuj

https://drive.google.com/file/d/1IUzO5teiM9T7QKnEzsildAZ_UbTuPnLV/view?usp=sharing

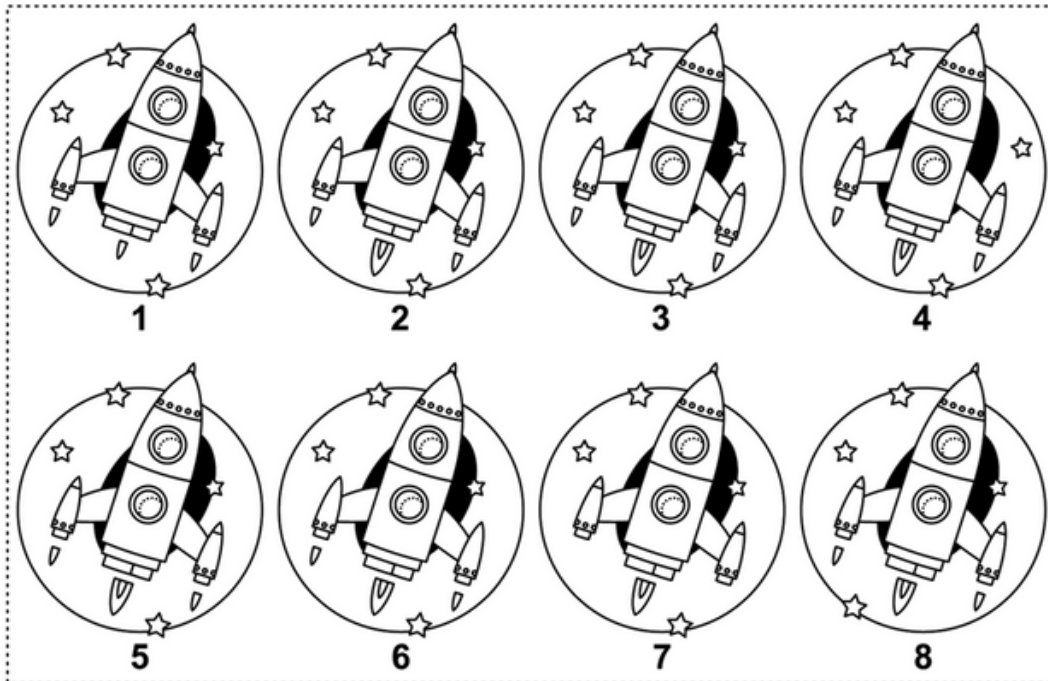

Kivccien Academy

Kosmos- labirynt

<https://drive.google.com/file/d/1C7DJ5nkgkvQ74CUVv71ZaqDbhR3cw8-G/view?usp=sharing>

Znajdz identyczne rakiety

Knieciem Academy

Kosmos - znajdź identyczne

https://drive.google.com/file/d/1v_42m4TnmMvo0PHpq1wM9pGe8zBso6-2/view?usp=sharing

